

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 213 — GOD. V.

ŠIBENIK, 10. LISTOPADA 1956.

IZLAZI SVAKE SRIJEDJE

Iz Socijalističkog saveza

Za uredno sakupljanje članarine

Na području općine Šibenik postoji 47 osnovnih organizacija SSRN, samo na području Šibenika 13 osnovnih organizacija s oko 12.000 članova. U odnosu na broj birača u gradu je učlanjeno u SSRN oko 90% birača. U selima je situacija drukčija. Tamo je oko 50% birača učlanjeno u SSRN, što je svakako nedovoljno. Odbori osnovnih organizacija SSRN naročito po selima, morali bi se više pozabaviti tim pitanjem i uključiti u SSRN sve birače koji na to imaju pravo, a tih je naročito po selima priličan broj.

Druge pitanje je kojim bi se odbori osnovnih organizacija SSRN na svojim sastancima morali pozabaviti je pitanje urednog sakupljanja članarine. U tome najviše uspjeha postižu osnovne organizacije SSRN u gradu. Od 13 osnovnih organizacija SSRN najbolje su rješili to pitanje Varoš I i II, Mandalina, Škopinac, Plišac, Subićevac, Obala i drugi, a najslabije Gorica i Baldekin. Od seoskih organizacija SSRN najbolje sakupljaju članarinu Podine, Srima, Vrsno i Jadrtovac. U ostalim osnovnim organizacijama članarina se kupi neredovno, a ima nekih sela gdje se ona uopće ne sakuplja (Dubrava, Danilo Biranj, Grebaštica i Lepenica).

Ponekad se čuje pogrešno mišljenje i to od članova onih odbora osnovnih organizacija SSRN koji članarini neredovno ili nizko ne sakupljaju, da članstvo nerado plaća članarinu. Nije ovde nikakav problem da članstvo ne će da plaća članarinu, nego je uvijsko posrijedi nehajan i slab rad odbora osnovne org. SSRN. Takvi odbori vrlo rijetko ili nizko se ne sastaju, a o sakupljanju članarine uopće ne vode računa.

U. B.

Povodom otvaranja nove vinarije u Drnišu

Prednost suvremene prerade grožđa

Već sama činjenica, da se na području kotara Šibenik proizvodi oko 2.000 vagona vina, označuje važnost ove prirodne grane, a k tome svi prirodni faktori, kao i opća rentabilnost vinogradarstva usmjeruju vinogradarstvo na još veću proizvodnju. Međutim, iako vinogradarstvo predstavlja najvažniju granu poljoprivredne proizvodnje, a ima i tendenciju stalnog porasta, prerada grožđa zadirala je sve oblike zastarjelog primitivnog načina prerade, o-

vakova u današnjem stanju, proizvodi ogromne materijalne gubitke, koji prema približnim kalkulacijama iznose 1/3 sveukupne proizvedene vrijednosti. Ovaj gubici, koji se očituju u neiskorišćavanju nuzprodukata prerade, u proizvodnji lošeg kvaliteta vina, ustalili su ujerenje, da je napredno vinogradarenje neposredno vezano savremenom preradom, a da je tako, kao i očigledan dokaz mogu poslužiti Francuska i Italija, u kojima se uporednim korakom razvija proizvodnja sa preradom.

Na našoj zemlji, tek poslije oslobodenja postepeno se razvija moderno podrumarenje, s kojim je još uvijsko obuhvaćen samo neznatan dio proizvodnje, ali dosada stečena iskustva jasno ukazuju na neophodnost industrijalizacije prerade u vinarijama većeg kapaciteta.

Slijedeći uporedan račun na preradi 200 vagona vina jasno ukazuje na rentabilnost vinarija:

Kod vinarije:	materijal za izradu košta vrijednost realizacije prod ukt od ovoga:	87,915.000.—	204,493.000.—
troškovi reprodukcije nacionalni dohodak		104,355.000.—	100,138.000.—
Kod primitivne prerade:	materijal za izradu vrijednost realizacije prod ukt od toga:	106,000.000.—	170,000.000.—
približni troškovi reprodukcije nacionalni dohodak		120,000.000.—	50,000.000.—

Znači, da na 200 vagona vina u vinarijama nacionalni dohodak veći za 100% od primitivne prerade.

Označeni kapacitet vinarije obuhvaća desetinu današnje proizvodnje, ili kod proizvodnje od 2.000 vagona, nacionalni dohodak zbog primitivne prerade smanjuje se za 500 milijuna dinara, ili taj iznos predstavlja trećinu sveukupne vrijednosti vina na našem području (2.000 vag. x lit. 75 Din = 1.500.000.000.— Din). Ovaj podatak, u označenom računskom obliku, ukazuje na korisnost po-

dizanja vinarija, prema tome orijentacija i realizacija u tom pravcu ima potpuno ekonomsko opravdavanje.

S obzirom na postojeći značaj i važnost vinogradarstva, a u dajnjem razvoju našeg proizvodnog prostora, postavljen je plan izgradnje mreže podruma, koji treba da obuhvate veći dio proizvodnje. Tim planom, predviđa se podizanje centralnog podruma u Šibeniku, kapacitetom 250 vagona, podruma u Drnišu, kapacitete 200 vagona, u Vodicama, Đe-

(Nastavak na 2 strani)

Sueska kriza i njeno rješenje

IZJAVA DR. MILANA BARTOŠA, AMBASADORA I OPUNOMOĆENOG MINISTRA U DRŽAVNOM SEKRETARIJATU ZA VANJSKE POSLOVE

Do sueske zategnutosti nije došlo poslije akta egipatske vlade o nacionalizaciji imovine Kompanije za Sueski Kanal. Iako su nesumnjivo vlasnici i korisnici prava ovog kanala bili ti koji su htjeli da od jednog imovinsko-pravnog problema naprave provozredni politički problem, danas pitanje o nacionalizaciji i drugim aktima egipatske vlade nije više u centru pažnje. Sada se mnogo više nego ikad dosad to pitanje odvaja od pitanja da li to što je Egipt preuzeo upravu nad kanalom osigurava svim zainteresiranim zastavama mirno korišćenje Kanala.

Problem imovine bačen je u drugi red. I sami vlasnici svoju argumentaciju bacaju na sasvim drugi teren, na teren osiguranja nesmetane plovidbe na jednom međunarodnom važnom i skraćenom brodskom putu.

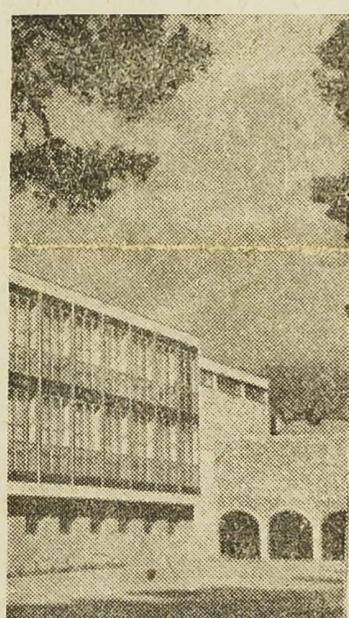
Prema drugom prigorovu sasvim tim što je Kanal došao u ruke jedne jedine države nije nemoguće da se upravljanje Kanalom više ne vrši u općem međunarodnom interesu, nego u interesu sile koja ga drži. I ovaj prigorov je bespredmetan. S jedne strane istorija pokazuje da je Engleska od 1882. do danas držala Kanal u svojim rukama, ne vodeći računa o nekim međunarodnim interesima koji bi bili iznad njenih.

Međutim, cijela ta konstrukcija protiv Egipta zasniva se na pretpostavci da će Egipt zanemarivati svoje međunarodne dužnosti a ne na dokazu da je on to već učinio.

Prednjednji prigorov jeste u suštini napad na nezavisnost Egipta i na njegovu pravo da ima svoju nezavisnu stratešku politiku. Poslije fraza da će se upotrebiti sila da bi se savladao egipatski otpor, prešlo se na mirno proučavanje stvari. Problem su iznijeli pred Vijeće sigurnosti Engleska i Francuska ali ne pod motivacijom kršenja mira nego pod motivacijom da je stvorena situacija čije produženje može remetiti mirne prijateljske одноse medju državama. Ali to je i znak da su ove države došle do uvjerenja da se spor može riješiti i mirem putem pred organom međunarodne zajednice.

Daleko smo od toga da smatramo da će Egipt ma i jednog momenta izgubiti hladnokrvnost i nasjeti provokacijama, nego da će mirno, odlučno čuvajući svoj suverenitet, tražiti način da se izaze iz spora i produži mirna plovida.

(Nastavak na 2. strani)

Klubovi „Naprednih gospodara“ važan faktor ekonomskog jačanja sela

Već više od godinu dana potkreće se na području kotara održavanje klubova naprednih gospodara, sekcije „Mladih zadružnika“, sekcije „Žena zadružarki“ i školskih zadružnika, ali u toj se sekciji postignuti zadovoljavajući rezultati. Postavlja se pitanje koji su uzroci tog neuspjeha. Imaju više, pa bi bilo potrebno iznijeti one najosnovnije.

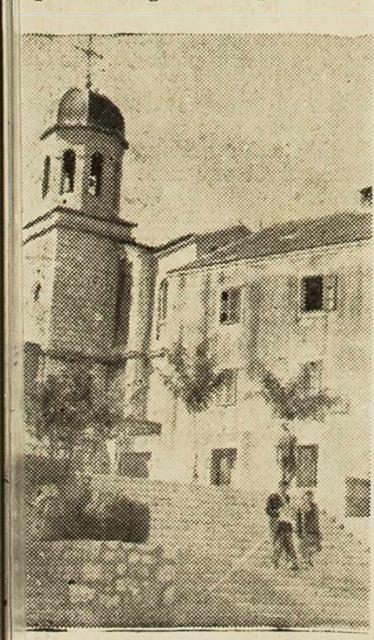
U samom početku pošlo se prešnjim putem. Naime, pristupilo se na širokom frontu osnivanju klubova naprednih gospodara, sekcije „Mladih zadružnika“, sekcije „Žena zadružarki“ i školskih zadružnika, ali u toj se sekciji postignuti zadovoljavajući rezultati. Postavlja se pitanje koji su uzroci tog neuspjeha. Imaju više, pa bi bilo potrebno iznijeti one najosnovnije.

U samom početku pošlo se prešnjim putem. Naime, pristupilo se na širokom frontu osnivanju klubova naprednih gospodara, sekcije „Mladih zadružnika“, sekcije „Žena zadružarki“ i školskih zadružnika, ali u toj se sekciji postignuti zadovoljavajući rezultati. Postavlja se pitanje koji su uzroci tog neuspjeha. Imaju više, pa bi bilo potrebno iznijeti one najosnovnije.

Klubovi bi trebali biti u neprekidnoj vezi s upravama OPZ i poslovnim upraviteljima, te na vrijeme postavljati zahtjeve za nabavu sjemena, umjetnog gnojiva i raznih zaštitnih preparata za poljoprivredne kulture. Poljoprivredne zadruge ne bi trebale da mimo klubova vrše bilo kakve narudžbe i nabavke, koje se odnose na poljoprivrednu proizvodnju. Osim toga, klubovi naprednih gospodara imali bi i tu dužnost da daju prijedloge upravnim odborima poljoprivrednih zadružnih sastava u vezi trošenja sredstava iz fonda za investicije u poljoprivredni. Oni bi takoder davali o tome kakve prerađivačke objekte i ogranke razvijati u sastavu poljoprivredne zadruge.

Pored ostalog, klubovi bi morali imati konstantnu i čvrstu vezu s poljoprivrednim, veterinarskim i selepcionim stanicama, kao i drugim naučnim institucijama, koje bi svoja stručna znanja prenosile u naša sela upravo preko tih organizacija. Na taj način u naše bi se brzo prodirela nove poljoprivredne kulture i primjenjivala bi se suvremena i naučna dostignuća u poljoprivredi. Ne posrednim uspjesima u povećanju proizvodnje i usvajajuju nove kultura na posjedima članovima klubova naprednih gospodara, ubrzo bi se povećala proizvodnja sela uopće, radi čega tim članovima treba pomoći u materialnom, organizacionom i stručnom pogledu.

R. Frkić

Drniš

Sueska kriza i njeno rješenje

(Nastavak sa 1. strane)

Ali, baš zato nas čudi što je u četvrtak, 4. oktobra uveče, u Londonu objavljen statut Udrženja korišnika Suez-a, kao mjera koja treba da stavi i Egipt i cijevi pred svršen čin: da konzorcijum postoji i da su u pitanju njegova prava, iako se očekivalo da će 5. oktobra Vijeće sigurnosti, u mirnoj atmosferi započeti razmatranje preporuka kako da se izide iz krize.

Mi vjerujemo da će Egipt pružiti svaku garantiju da se formalna plovida u Kanalu održi, ali isto tako i da od organa Ujedinjenih nacija neće proizći nijedna odluka koja bi, protivno principima Povelje, ugrožavala egipatsku nezavisnost.

Konstatacija da su se u sjednici Ujedinjenih nacija u ovom momentu pojvali sedam ministara inostranih poslova (od ukupno 11 članova) pokazuje kolika se važnost pridaje ovom pitanju. Bez obzira koliko će se dugo ovo pitanje rješavati, bez obzira kakve su prezentacije, mi vjerujemo da će poslije »velikih kalibara«, u prvom dijelu zasjedanja Vijeća, diplome borbansku vatru »velikih kalibara« zamijeniti taktkom čarkanja, tražeći mogućnosti da se bitka prekine tako da svaku zadrži ona pozicije koje će spasti njegov prestiž, ne samo zato što su svi uvjereni da su pregovori bolji nego rat, već i zato što su svi uvjereni da se u tim pregovorima lagano i neprimjetno, obostranim popuštanjem, stranke približavaju, i time stvara mogućnost da se nađe rješenje sazglasno sa principima Povelje OUN.

A. M.

Diskusija o prednacrtu Zakona o mirovinskom osiguranju

Prednacrt potpuno drukčije utvrđuje mirovinski temelj nego što se to čini po postojećim propisima. Danas se osiguranici razvrstavaju prema radnom stažu i stručnoj spremi u 20 mirovinskih razreda. Kad se ovako odredi mirovinski temelj (jedan od dvadeset razreda), iznos mirovine se određuje od temelja u procentima prema radnom stažu.

Prednacrt postavlja 9 kategorija s odgovarajućim mirovinskim temeljem prema priznatoj stručnoj spremi. Visina mirovine se utvrđuje u procentima od temelja prema radnom stažu. Osnovno je odakle, pravilno postaviti onih 9 kategorija. Diskusija je uklazala na velike rasponne između polukvalificiranih radnika i službenika sa najnižom stručnom spremom (25%), između kvalificiranih radnika i službenika sa srednjom stručnom spremom (25%), te između visokokvalificiranih radnika i službenika sa visokom stručnom spremom (45%). Predlaže se smanjiti ove odnose i to tako, da se mirovinski temelji nižih kategorija povećaju. Mirovinski temelj I. kategorije je previšok prema temelju IX. kategorije (100:330), pa se predlaže maksimalni odnos na 100:300.

Pitanje stručne spreme je poseban problem u današnjim propisima, a ostalo je i u Prednacrtu. To pitanje je izazvalo najživljiju diskusiju i najveći interes na svim mjestima, a naročito u rudniku ugljena u Siveriću i boksita u Drnišu. I potpuno opravданo. U određivanju mirovine po današnjim propisima polazi se od formalno priznate stručne spreme i osiguranici se razvrstavaju u odgovarajuću stručnu spremu, ako je poslije tog formalnog priznanja (polozio ispit) proveo u toj spremi najmanje 3 god. prije umirovljenja. Prednacrt, i.e. samo da to ne rješava odnosno ispravlja, već i dalje polazi od formalno priznate stručne spreme i da je osiguranici poslije priznanja u toj spremi proveo najmanje 5 god. neposredno prije umirovljenja (čl. 4). Ova odredba je naišla na masovno protivljenje radnika. Tome se nije čuditi, ako se zna da je sticanje stručne spreme bilo do pred kratko vrijeme potpuno onemogućeno velikom broju ljudi, a i danas je otešano, naročito zahtjevom za teoretskim znanjem kod starih radnika. To pogoda mnoge radnike, a naročito one starije. I uvažavanje samo formalne spreme za takove ljude zanemaruje očišću stvarnost života takovih osoba i njihove stručne spreme koja

je stečena dugogodišnjim radom. Ima više predloga za rješenje tog značajnog pitanja. Tako se predlaže rok od 5 god. Iz čl. 4/24 računati ne samo od priznane stručne spreme, nego i prije toga i to za ono vrijeme za koje je osiguranik obavljao poslove dotične stručne spreme. Drugi predlažu da se taj rok snizi na 3 god. Radnici rudnika Drniš i Siverić predlažu da se uopće odbaci zahtjev za formalnim priznanjem stručne spreme, a da se razvrstavanje vrši prema uspješnom vršenju poslova stručne spreme u određenom roku, koji uspeh će utvrditi posebna komisija ili organi upravljanja u poduzećima.

Isto tako je kruta odredba koja uzimlje onaj status osiguranika koji je on imao neposredno prije umirovljenja. Tim bi bili pogodeni mnogi radnici koji su prije umirovljenja zbog iscrpljenosti ili bolesti premješteni na neke lakše poslove. Predlaže se užeti onaj status radnika koji je za njega povoljniji bez obzira kada je taj status imao, uz uslov određenog roka u tom statusu provedenog bilo kada.

Rudarski radnici predlažu izmjenu čl. 19 t. 1 odnosno čl. 49 stav 2 Prednacrtu, time da se puna starosna mirovina stiče samim navršenjem godina radnog staža bez obzira na starost. To bi za te radnike mnogo značilo, jer ima mnogo radara koji će imati puni radni staž, ali će — iako iscrpljeni — morati dalje raditi dok ne navrše 50. odnosno 45. g. života.

Osobe kojima plaće premašuju 20% iznos mirovinskog temelja mogu ostvariti i dopunska mirovinu, koja varira prema radnom stažu, a može iznositi najviše polovinu iznosa osnovne mirovine.

Učesnicima NOR-a, kojima starosna mirovina zbog kraćeg radnog staža ne iznosi 100% temelja povećava se iznos osnovne mirovine od 10 do 100% prema godini učenja u NOR-u od 1941. do 1945., ali ova mirovina ne može biti veća od mirovinskog temelja. — Osobama koje su stupile u NOB-u prije 9. IX. 1943. odreduje se mirovina po temelju kvalificiranog radnika ukoliko im ne bi pripadao veći mirovinski temelj po njihovoj stručnoj spremi.

Uživaoci pune starosne mirovine, kada produže sa radom, dobivaju za svaku dalju godinu rada 5% povećanja osnovne mirovine. Dok radi, prima dio mirovine i plaću koju zarađuje. Predlaže se

(Nastavak na 3. strani)

Iz Knina

AKTIVI PREDAVAČA

Na inicijativu Općinskog komiteta SK Knin, formirani su aktivi predavača i to za unapređenje poljoprivrede, društveno upravljanje, prosvetna i zdravstveno-socijalna pitanja.

Nedavno se sastao aktivi predavača za pitanja unapređenja poljoprivrede, Tom prilikom razgovor je izlaganje druga Kardelja o neposrednim zadacima u zadružanstvu, održanom na II. plenumu Glavnog zadružnog saveza, s osvrtom na prilike, zadatke i mogućnosti zadružnih organizacija na terenu Kninske općine. Situacija u lokalnom zadružanstvu je takva, da s obzirom na korištenje fondova za proširenje reprodukciju postoje uslovi za nabavku i uvođenje mehaničke zadržavajućih razmjeru. Traktori za rigoljanje mogu se koristiti u vinogradima i kod sijanja lucerne. Manji traktori svakako mogu doći u obzir i ljudi bi ih rado prihvatali. Ratarnica su potrebni trijeri za čišćenje žita. Osim toga, poljoprivrednici se interesiraju za umjetno voće, aparate za umjetno natapanje. Bez odlaganja tim bi trebalo početi na oglednom poljoprivrednom dobru »Glavica», na zadružnim ekonomijama i kod mnogih naprednih zadružara.

U okviru provodene teme o sposobljeni predavački kada tu mačit će na selu politiku unapređenja poljoprivrede kroz postojanje sadržaja i u najtešnjoj suradnji s partiskim i organizacijama Socijalističkog saveza.

U KNINU JE OTPOČEO VEĆERNJI EKONOMSKI TEČAJ

Ovih dana u Kninu je otpočeo večernji ekonomski tečaj, koji radi po programu. I. razreda srednje ekonomiske škole, a počinje u 40 polaznika. To je kada kći je zalošen na raznim ekonomskim dužnostima u privredi i administraciji. Tečaj je povezan sa Srednjom ekonomskom školom u Šibeniku, pri kojoj će tečaj način jednogodišnje pohađanja, kao privatisti, polagati ispite za I. razred. Načina na tečaju je organizirana po nastavnom planu i programu kao redovna škola.

ELEKTRIFIRANJE SELA KOVACIĆ

Izvršene su sve pripreme i kroz koji dan u Kovaciću će zasvijetiti električne žarulje. Zahvaljujući seoskom odboru za elektrofikaciju, koji je ulagao mnogo napora oko organiziranja posla, NO općine, koji je materijalno pomogao ovu akciju i HE »Miljacka«, pod čijim nadzorom su izvedeni radovi, savladane su sve prepreke. U to selo će ući električno svjetlo, a dosadašnje petroleijke bit će stavljenе van upotrebe. Selo je izgradilo dalekovod, postavilo transformator i provedlo mrežu niskog napona po čitavom mjestu. Tačko će biti ostvarena davnja želja Kovacićana i Topoljana, koji u svojoj blizini već dugo slušaju buši Krčića, pod kojim je privremeno radila mala hidrocentrala od koje je samo 17 kuća dobivalo elektroenergiju. Na dan puštanja u red u pogon u selu će se održati prigodna svečanost.

PAO JE PRVI SNIJEG

U nedjelju ujutro okolica Knina osnovana je pod snijegom. I dosad je bilo slučajeva ranog osnježavanja okolnih brda, ali ovog puta snijeg je pao u većim količinama. Citava Dinara, osobito sa sjeverne strane nalazi se pod snijegom, koji je zahvatio i niže planine: Plješevicu, Kožač i Prominu. Svakako lijepr i interesantan prizor, neobičan u cudo doba, kada se u podnožju, u vinogradima još nije obavila berba grožđa.

U BLIZINI KNINA PRONADEN LES

4. listopada pronaden je leš u neposrednoj blizini Knina, u Ljubuškom strani. Tijelo nepoznatog čovjeka bilo je otkriveno od strane jednog lovca, koji je tim terenom prolazio. Nakon učinjene prijave izasli su na mjesto nesreće organi Narodne milicije, a po bolesničkom listu koji je kod poginuloga pronaden, utvrđeno je, da leš pripada Reljić Božidar, automehaničaru iz Kistanja, odenom 1933. godine koji se je pred kratko vrijeme zaposlio u Kninu. Tijelo poginulog nalazilo se u šumi nedaleko puta koji vodi za Ljubušku. Na lice mjesta došla je komisija iz Šibenika. Kod poginulog Reljića nadjen je pištolj s metkom u cijevi i jednom ispaljenom čahurom. Izvršena je obdukcija leša, koji je bio u raspadanju, jer je od smrti Reljića prošlo 8—9 dana. Razlog njegove smrti još nije potpuno razjašnjen. Pretpostavlja se, da je Reljić počinio samoubistvo — pucajući sebi u usta.

Prednost suvremene prerade grožđa

(Nastavak sa 1. strane)

Petrovo Polje, na kojem leži vrskama, Pirovcu, Oklaju i u predelu Primoštena kapaciteta 100—150 vagona. Centralni podrum u Šibeniku obuhvatio bi načnadnu preradu, proizvodnju kvalitetnih tipiziranih vina i stabilizaciju s uslašivanjem vina najboljih vrsti, dok bi područni podrumi obuhvatili proizvodnju odnosno područja s osnovnom preradom konzumnih kvalitetnih vina. Tačkom lokacijom i sistemom tehnološke prerade, sa mogućnošću proširenja kapaciteta prema proizvodnji i potrebama, u osnovi bio bi riješen problem prerade.

Nadavno se je izradio plan za podrum u Drnišu, koji se dijelom kapaciteta već u ovoj proizvodnoj kampanji ide u pogon. Razgrađen je investicioni program sa detaljnim programom gradnje za podrum u Šibeniku, a izradio je investicioni program za podrum u Vodicama. U ovoj godini razradit će se program izgradnje poduma u Đevrskama i Okišu, prema tome kako je moguće, da u više najkraćem roku, već do plana bude i realiziran, što će vanjske stimulativne djelovati ne samo na preradu nego i na veću proizvodnost u vinogradarstvu.

Neosporno je, da suvremeno podrumarenje podiže kvalitet vina, pozitivno utječe na veću proizvodnost i na produktivnost rada, ali samo u tom slučaju, ako su zadovoljeni elementi rentabilnosti, u kojima lokacija poduma može izraziti značaj.

Na postavljeni plan izgradnje, bilo je ozbiljni prigovora na lokaciju poduma u Drnišu, jer da to područje nije pretežno vinogradarsko, a da je prostor za preradu prekapacitiran, te da će biti potrebno sirovini dovozati iz daljih područja, što bi umanjuo rentabilnost proizvodnje. Ovi prigovori su na mjestu, ako se promatra sadašnja situacija, međutim, ako se uzmu u obzir mogućnosti brzog razvoja vinogradarskih ogranaka u okviru voćarsko-vinogradarsko poslovog saveza, preko kojeg treba proizvodnja omogućiti dobijanje kredita za podizanje novih vino-grada, uskladiti stimulaciju na rigojanje, nabavu sadnog materijala, sredstva za zaštitu i t. d. Sve te mjeru bit će od osobitog značaja za preorientaciju dosadašnjeg načina gospodarenja.

Na zajedničkom sastanku poslodavaca i roditelja učenika Škole za učenike u prvodi, koji je nedavno održan u Drnišu, raspravljalo se o nekim problemima ove škole. Između ostalog, prisutni su bili upoznati sa učenjem i vladanjem, kao i sa zadacima koji predstavljaju na stručnom osposobljavanju učenika. Također je donijeto nekoliko prijedloga za poboljšanje rada na ovoj školi.

Svakako, u provedbi ove orientacije potreban je osjećaj mjerje na postupnost, bez uobičajenog istraživanja na velike zadatke, jer postupnost praćena sa računicom rentabilitetom uvijek je garancija uspjeha.

U konačnom računu, ako bi se na tom prostoru podiglo oko 150 novih vinograda, što nije neizvedivo, iz neposrednog gravitacionog područja, osiguran bi bio veći dio sirovina, što bi u svakom slučaju u velikim razmerima podiglo rentabilnost prerade podruma u Drnišu.

Sve dotle, dok ovaj ekonomski opravdan zahtjev ne bude realiziran, postojat će opravdani prijedlozi na lokaciju poduma u Drnišu.

Iz Drniša

OSNOVANA RADNIČKA KULTURNO-PROSVJETNA ZAJEDNICA

U prostorijama Općinskog sindikalnog vijeća u Drnišu, održana je osnivačka skupština Radničke kulturno-prosvjetne zajednice.

Nakon održanog referata i upoznavanja prisutnih sa pravilima ove institucije — razvila se diskusija. Među ostalim pitanjima rade ove institucije, iznešeno je u diskusiji da se što prije osnuje Radnička gimnazija, te tečajevi za stručno osposobljavanje radnika, kao i da se pokrene rad društvenih organizacija.

Na kraju je izabran predsjedništvo od 9 i nadzorni odbor od 3 člana. — m

KORISTAN SASTANAK

Na zajedničkom sastanku poslodavaca i roditelja učenika Škole za učenike u prvodi, koji je nedavno održan u Drnišu, raspravljalo se o nekim problemima ove škole. Između ostalog, prisutni su bili upoznati sa učenjem i vladanjem, kao i sa zadacima koji predstavljaju na stručnom osposobljavanju učenika. Također je donijeto nekoliko prijedloga za poboljšanje rada na ovoj školi.

OTVORIT ĆE SE DVije PILJARSKE RADNJE

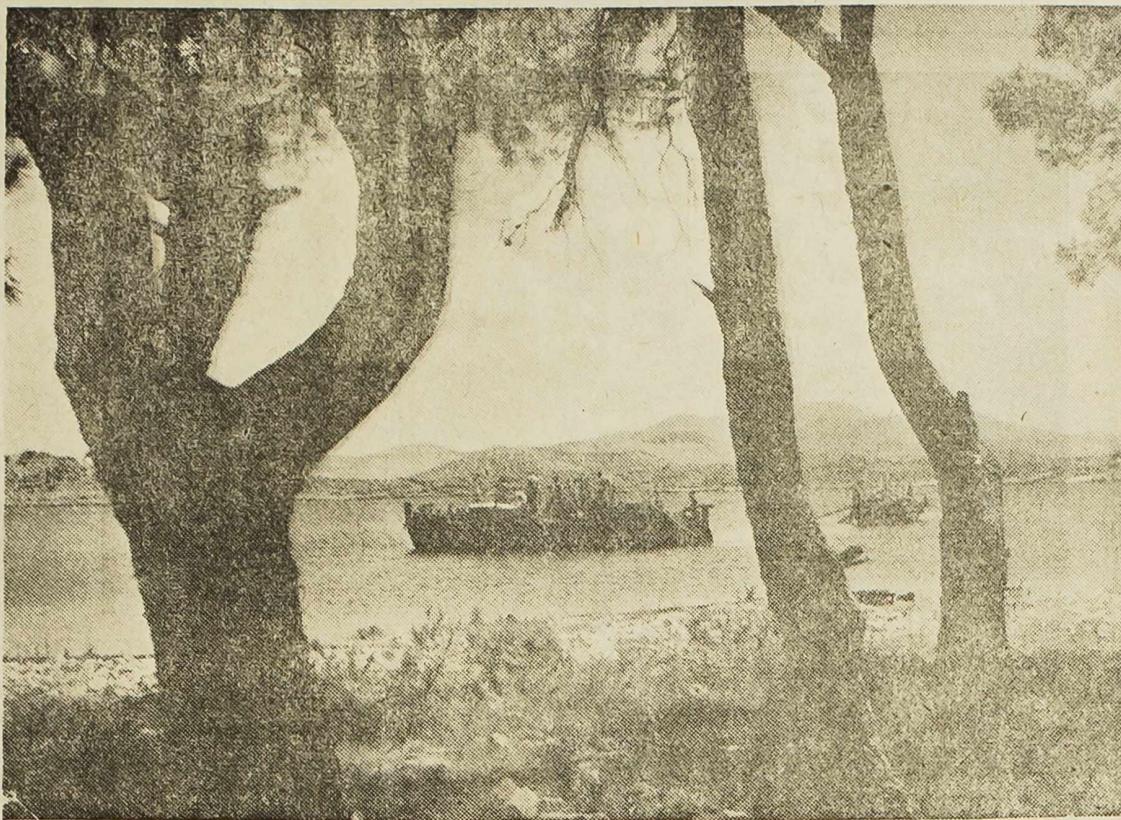
S obzirom na ukazanu potrebu Savjet za privredu NO-a općine Drniš odlučio je da u Drnišu otvorit dvije trgovske paušalne radnje (piljarske). Obje radnje bit će ustupljene na upravljanje samo radnicima, koji imaju potrebnu stručnu spremu i radni staž u trgovini. U tu svrhu je već raspisano natječaj.

GODIŠNJI SAJAM

U Drnišu je 5. o. m. održan godišnji sajam na kojem je priješten velik izbor sitne i krupne stoke. Naročito je zapažen velik broj konja, a posebno sa područja Ličke. (m.)

KRČMA UMJESTO ČITAONICE

Omladina Pirovca ubraja se među najaktivnije u kotaru. Ona je svojevremeno za tu aktivnost bila pohvaljena od Centralnog komiteta Narodne omladine Hrvatske. Omladinci i omladinka zadovoljavajući su svoje kulturne potrebe koristeći prostoriju u školskoj zgradi. Tu su oni održavali probe tamburaškog zbor, razne zabave i druge priredbe. Iako

OSVRT NA RIBARSTVO ŠIBENIKA

U jednoj pedeset godina, staroj monografiji o Dalmaciji zabilježeno je, da su ljudi iz primorskih kotara Šibenika, Hvara i Makarske, u bivšoj Austro-Ugarskoj monarhiji, dostizali najvišu starost, a i smrtnost od tuberkuloze bila je najmanja. Podatak je svakako interesantan s obzirom na to što su područja tih kotara općenito siromašna, pa se onda i nehotice namećalo pitanja odakle im tolička i tukova otpornost.

Ne ulazeći dublje u analizu toga pitanja, a poznavajući privredne karakteristike tih područja, čije je glavno obilježje davalao proizvodnja vina, ulja, ribe i povrca nameće se zaključak da je upravo potrošnja tih proizvoda možda bila od najodlučnijeg značaja, posebno potrošnja ribe. O hranjivoj vrijednosti ribljeg mesa suvino je i govoriti tim više, što se ovim osvrtom želi reći nekoliko riječi o ribarstvu i ribarskim prilikama Šibenskog kotara.

Od vremena kad je spomenuta monografija pisana štošta se je izmijenilo. Mnogo toga je došlo na manje, ribolov naročito, osobito ako se misli i na domaću potrošnju. Ribarstvo Šibenika koje je nekad značilo nešto, danas kao da i ne postoji, naročito za one koji poznaju mogućnosti ribarstva šibenskog kraja. Šibenčani se ponasušaju kao da nisu u primorskem kotaru sa brojnim primorskim stanovništvom, najrazvedenijom obalom, najboljom lukom, bogatim ribolovnim područjima, kotar koji daje veliki broj profesionalnih mornara i ribara. Stara ribolovna tradicija Rogoznice, Mandaline, Zatona, Žirje, Prvića i Murteria kaže da nestaje. Sve akcije ribarstva i pomorstva ga miloilaze, a iz kotara od sto glasa, glas čuti nije.

Cudne se stvari tamo dešavaju. Ribari se toga kotara, na primjer, upošljavaju u ribolovnim poduzećima drugih kotara i onda se vraćaju natrag da za račun drugoga izlovljavaju vlastite vode odnosno je opteret svoga kotara. U isto vrijeme šibenska je ribarnica pusta (da se i ne govoriti o vodičkoj, munterskoj, zlarinskoj i t. d.), a šibensko otkupno poduzeće posluje i na Rijeci, otkupljujući tuđu, a dogadalo se, da iz druge ruke, otkupljuje i svoju vlastitu, o-

pet za račun drugoga.

Lako je uočiti stele koje nastaju takovim poslovanjem i organizacijom. Zar ne bi najlogičnije i najekonomičnije bilo da se proizvodna sredstva koncentriraju na mjestu izvora sirovine, a i radna snaga da se s istoga uzimlje. Munterski bi ribari onda mjesto u Split, Zadar ili Rijeku dolazili u Šibensku, gdje bi se nalazili i njihovi brodovi i poduzeća, a od njih ulovljena riba prelazila bi daleko kraći put nego ga danas prelazi i time bježi i jeftinija. Flotu od nekoliko jačih kočara Šibenici bi morao imati, jer se u gravicama tog kotara nalaze najbogatije kočarske pozicije, ne samo Jadran, već i čitavog Mediterana. Područje Blitvenice, jer na njega se i misli, može davati godišnje barem 50 vagona ribe, od čega veliki procinat otpada na Kaprija na stepen jače ribarske baze i t. d. Zajedno sa proizvodnjom spužava i korala Šibenik bi na taj način kompletno zahvatilo eksploataciju mora i uklonio jednu nepotrebnu i nelogičnu prazninu u privredi svog područja.

F.

venici, a da se i ne spominje bogatstvo Šibenskih voda u lovu velikih rakova, jastoga i hlapova, imenito ribe bočatnih i slatkih voda, kao što su lubini, podlaniće, jegulje, cipli i t. d. Posebnu pač pažnju tog područja zasluguje uzgoj daganja, za koji postoje odlični uslovi, a koje se za sada samo samoniklo razvijaju dostižući nadprosječnu veličinu.

Sve to što je spomenuto grubo je i nadušak dato a trebalo bi i zasluzilo stvar ozbiljno analizirati i poduzeti nešto da se pitanje sređi, mogućnosti pravilno iskoriste.

Solidnom organizacijom jednog ribarskog poduzeća moglo bi se sve to obuhvatiti, što bi dobrodošlo ne samo gradu Šibeniku, nego i u bliskom brodogradilištu, oživljavanju Rogoznice, nekad poznate ribarske luke, poduzanju Kaprija na stepen jače ribarske baze i t. d. Zajedno sa proizvodnjom spužava i korala Šibenik bi na taj način kompletno zahvatilo eksploataciju mora i uklonio jednu nepotrebnu i nelogičnu prazninu u privredi svog područja.

F.

Diskusija o prednacrtu Zakona o mirovinskom osiguranju

(Nastavak sa 2. strane)

do šireg povezivanja seljaka i povezivanja mirovine ograničiti do 30% s tim, da se za svaku godinu rada povećava mirovina za 3%. Ovo ograničenje se opravdava potrebom upošljavanja pridočenih mlađih stručnih kadrova na takova radna mjesta.

Kroz čl. 81-84 Prednarceta se očito razabire namjera posebne zaštite udova osiguranika koje su na dan smrti osiguranika starije od 40 a mlađe od 45 g., dok udove koje u tom casu imaju navršenu 45. g. života uvijek imaju pravo na porodičnu mirovinu. U toj posebnoj porodičnoj zaštiti se, međutim, postavlja jedan vrlo komplikiran administrativni postupak, pa čak i preko službe posredovanja rada, a sve bi to na kraju dosta negativno utjecalo na efikasnost same zaštite.

Uz intenciju stvarne zaštite udova da je postupak u ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja određen zakonom, što do sada nije bio slučaj. Osiguraniku se mora omogućiti i neposredno učestvovanje u tom postupku, tako da se izjašnjava o svim činjenicama i okolnostima koje su utvrđene u postupku, da učestvuje u izvođenju dokaza, da postavlja pitanja svjedocima, da predlaže imovinskih cenzusa za sticanje prava na zaštitu dodatak i da se jednom realnom donjom granicom poreznog cenzusa iz poljoprivrede zaštiti male oporezovnike.

Svakako treba posebno istaći da je postupak u ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja određen zakonom, što do sada nije bio slučaj. Osiguraniku se mora omogućiti i neposredno učestvovanje u tom postupku, tako da se izjašnjava o svim činjenicama i okolnostima koje su utvrđene u postupku, da učestvuje u izvođenju dokaza, da postavlja pitanja svjedocima, da predlaže imovinskih cenzusa za sticanje prava na zaštitu dodatak i da se jednom realnom donjom granicom poreznog cenzusa iz poljoprivrede zaštiti male oporezovnike.

Na rješenja kotarskih zavoda za soc. osig. se ne će podnosiť žalba republikom zavodu nego odmah tužba i to sudu socijalnog osiguranja (koji se ima osnovati). Ovo zato, jer su rješenja kotarskih zavoda konačna, a na svakotu rješenje republiki zavod daje ocjenu zakonitosti, kojom prilikom potvrđuje, dokida ili nije rješenje kotarskog zavoda.

Svi današnji uživaci mirovine (starosnici i porodični) preveli bi se po odredbama novog zakona, pa ako bi iznos ovako prevedene mirovine bio manji od zakonske mirovine određene po ranijim propisima isplaćuje se i dalje ranija zakonska mirovina.

Predlaže se izmjena čl. 86 kojim se onemogućava sticanje porodične mirovine bračnog družaka, ako je brak trajao manje od 3 g. smrti osiguranika, odnosno 5 g. i tako da se ovaj rok postavi na 1 god. ili da se uopće ukine kao nepotrebno.

I rokovi porodične mirovine za usvojeno dijete (3 god.) i dijete bez roditelja uzetu na uzdržavanje (5 god.) izraženi u čl. 88 Prednarceta su prestrog, pa se ti rokovi predlažu najviše na 1 godinu.

Porodične mirovine su u procentima povećane. Razvedeni

bračni drug — žena u ostvarivanju prava na porodičnu mirovinu se izjednačuje u jednakim dijelovima s udovom osiguranika, pod uvjetom da je brak razveden bez njene krvicice i da joj je dosudeno uzdržavanje.

Institucija zaštite

nog dodatka ostaje i u Prednacrnu pod nešto drugakim uvjetima. Međutim, predlaže se ublaženje imovinskog cenzusa za sticanje prava na zaštitu dodatak i da se jednom realnom donjom granicom poreznog cenzusa iz poljoprivrede zaštiti male oporezovnike.

Svakako treba posebno istaći da je postupak u ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja određen zakonom, što do sada nije bio slučaj. Osiguraniku se mora omogućiti i neposredno učestvovanje u tom postupku, tako da se izjašnjava o svim činjenicama i okolnostima koje su utvrđene u postupku, da učestvuje u izvođenju dokaza, da postavlja pitanja svjedocima, da predlaže imovinskih cenzusa za sticanje prava na zaštitu dodatak i da se jednom realnom donjom granicom poreznog cenzusa iz poljoprivrede zaštiti male oporezovnike.

Na rješenja kotarskih zavoda za soc. osig. se ne će podnosiť žalba republikom zavodu nego odmah tužba i to sudu socijalnog osiguranja (koji se ima osnovati).

Ovo zato, jer su rješenja kotarskih zavoda konačna, a na svakotu rješenje republiki zavod daje ocjenu zakonitosti, kojom prilikom potvrđuje, dokida ili nije rješenje kotarskog zavoda.

Svi današnji uživaci mirovine (starosnici i porodični) preveli bi se po odredbama novog zakona,

pa ako bi iznos ovako prevedene

mirovine bio manji od zakonske

mirovine određene po ranijim

propisima isplaćuje se i dalje

ranija zakonska mirovina.

Primjedbe na Prednacrak zakona se još primaju, pa se mogu

dostaviti Kotarskom zavodu za

socijalno osiguranje. I. Ramljak

Svoje najznamenitije djelo: roman »Bakonju fra-Brnu«, Simo Matavulj počeo je pisati 1888. g., i iste ga godine počeo objavljivati, u nastavima, u novosadskom časopisu »Stražilovo«, pod nazivom: »Kako je Pjevalica izlječio fra-Brnu«. Nije ga tada dovršio: »Stražilovo« je prestalo izlaziti krajem navedene godine, a Matavulj je pisao svoj roman na prekide, s broja na broj lista. Ali u toku pisanja, još 1888. g., a pogotovo kasnije Matavulj je i već objavljene dijelove romana preinio i znatno skratio, a izmjenio i osnovnu concepciju svog djela. Tako je »Bakonju fra-Brnu«, koji je u cjelini izlazio 1888. samo torzo i varijanta, ali vrlo značajna, njegova.

Ovu varijantu, koja je živilja, slikovita i potpunu Šibenski listku će u nastavima potpuno objaviti i tako je učiniti pristupačnom ljubiteljima vedrog humora Matavuljeva.

I. PREDGOVOR

Ljetopisac kazuje:

»Kad neviri Turci uzeši Bosnu, odsikoše glavu kralju Stjepanu Tomaseviću... Potom toga to isto učinile neviri Turci mnogim Pr. Biskupima i Provincijalima i Gvardijanima; zato se u ono vreme mnogi fratre razbižave i osta puk bez pastira...«

Već dio tijeh fratarata iz Bosne preprlja u Dalmaciju, te se radnici u primorskom vinogradu gospodnjem umnožiše. Danas u Dalmaciji ima: 6 biskupova, 4 mitronosnika, 6 kapitola, 10 bogoslovskih sjemeništa, 40 dekanata, 29 parohija, 133 kapelani, 73 manastira i u njima oko 2.500 manastirske celjadi...«

Dalmacija nema katoličkog naroda više od 300.000 duša; ona je siromašnija pedeset puta od Bosne; njezina se djeca klanjuju na sve četiri strane svijeta, radi hleba nasušnoga, — ko to zna, taj bi mogao reći da u tome »vinogradu gospodnjem«, prema prostoru zemljišta i broju čokotica, ima rabotnika i odviše. Ali pravi »bogoljubni« Dalmatinici neće na to ni pomisliti. Njima je i danas jedan na Francuzu, koji početkom ovoga vijeka ulikodje bar još toliko biskupija, opatija, kapitola, sjemeništa, dekanata, parohija, kapelanja, manastira i crkava...«

»Fra-Jerica (1631. + 1652. + 1630.). Župnikova je u svima župama M. V. a osim toga u Čilišu... Blizu je od Turaka prikupljanje i koštanjavi i kosmati. Krkote su većijem dijelom, maloga rasta, jedri i glupuzasti. Svi Jerkoviću imaju velike zube i gotovo svaki je malo razvratastih usta, smeđe dijake i sijerijeh očiju. Svi su veoma ništi duhom (u jevandskom značenju), mirojubivi, slatkorani i vrlo malo »privatlji...«

»Fra-Bortulj (1709. + 1729. + 1776.). Ovi slavni redovnik, kad je bila velika glas, privjeća je mnogo familija iz grčke vire u našu katoličku. Zato ga je dene-«

me imao još mnogo zapisah rečenih f. B. priporučuje redovnicima posli sebe da spominju na maloj Misi imena tih ljudi... Još se priporučiva o njemu u Zvrljevu da lije pivo uga us gusle po vlašku, i da je moga dozvati čovika na jednu uru dalečine, tako je jak glas ima.«

»Fra-Martin (1545. + 1565. + 1630.). Župnikova je u svima župama M. V. a osim toga u Čilišu... Blizu je od Turaka prikupljanje i koštanjavi i kosmati. Krkote su većijem dijelom, maloga rasta, jedri i glupuzasti. Svi Jerkoviću imaju velike zube i gotovo svaki je malo razvratastih usta, smeđe dijake i sijerijeh očiju. Svi su veoma ništi duhom (u jevandskom značenju), mirojubivi, slatkorani i vrlo malo »privatlji...«

Jerkočić se soj razlikuje po mnogom čemu od ostalih doseđenih i starosjedičkih bratstava. Brzokusi i Zubaci mahom su krakati, kratka trupa, duga vrat, koštanjavi i kosmati. Krkote su većijem dijelom, maloga rasta, jedri i glupuzasti. Svi Jerkoviću imaju velike zube i gotovo svaki je malo razvratastih usta, smeđe dijake i sijerijeh očiju. Svi su veoma ništi duhom (u jevandskom značenju), mirojubivi, slatkorani i vrlo malo »privatlji...«

Samo se kaže da je među Jerkovićima najpribranija ona gra-

na od koje je živi fratar, Fra-

Vice (1774. + 1793. + 1835.),

onaj kojem su »ajdući odskiči

desno uvo i koji osta bez uva do

smrti«, bio je Brzokus. A Brzokus bježe i fra Brne (III.), pje-

snik (1829. + 1848. + + ?). Ovaj

pošljednji imao je tri brata: Je-

ru, Juru, Juru ili, kako se u

Zvrljevu zvahu: Kušmelj, Čag-

lja i Sundu. Kušmelj — zato što

bijaše jako rutav, Čagalj — sto-

ga što je bio suh kao kuka, a

Sunda — zbog toga što je Bare

govorio kroz nos. Pošto je ovoga

vijeka svičen bio u grani Brzo-

kuša, a Kušmelj bio starješina u

bratstvu, — a i zbog drugoga, —

mićemo o njemu i njegovoj po-

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

NARODNO KAZALIŠTE

Ostrovski: „TALENTI I OBOŽAVAOCI“

Premijerom drame »Talenti i obožavaoci« od A. N. Ostrovskega naše je kazalište 4. o. m. otvorilo sezonu 1956/57.

Ovo osrednje djelo Ostrovskega satira je na gradansko društvo, kakvu je kod nas snažno razvio Cankar, a približio joj se, potkraj svoga književnog stvaranja, Nušić. Satira, ali sa zloslutnom perspektivom za heroje, nosioce otpora tome društvu, kakvu srećemo toliko puta u ruskom književnom stvaralaštvu zadnjih decenija XIX. v. i sve do Revolucije, kod Čehova sublimnim sa tihm tugom, kod Arcibaševa rasplasanošću; mnogo kod Andrejeva i kod samog Gorkoga.

Svoju nepošteniju porugu Ostrovski je u »Talentima i obožavaocima« iskalio na svima, ali njegovo djelo nije komedija, nije farsa: životni udesi Meluzova, Gromilova i Narokova duboko su tragični; izljevi veselja Denome Pantelejevne nad novcem, tukama i lažudovima nisu »naprosto smješni«, a da na danu njihovu ne bi mogli naslutiti pečal; Saša ne bira između teatra (i tukaca) i ljubavi prema Petji, jer ona ni ne može da bira — život je prostog gura i baca. Mnogo je poruge, da, u drami Ostrovskeg, ali i mnogo gorčine.

Ne bi se, stoga, mogli složiti: u potpunosti s režijskom koncipijom Janka Marinčovića, koji je ovo djelo velikim zalaganjem postavio na šibensku scenu. Na uteži realističkog tretmana, komično u drami dano je stolom komedije (Domra Pantelejevna, knez Dulebov, Gromilov, Vasja, Matrjona; mnogo i Bakin i Migaev). Njegina — mati, ipak, ne bi smjela biti prosta laždrijača, a ni Gromilov pijačan, a da nam ništa, baš ništa, ne govori o njihovoj društvom uslovljenoj licejnoj tragediji i boli. S druge strane

Zvonko Lepetić (nastavnik bez mesta Petja Meluzova), Albert Drutter (pomoćnik redatelja Narokova) i Ilija Ivezić (direktor kazališta Milagjev). Knez Dulebov Borivoja Glazera (vrlo dobar u II. činu), da nije bio dosta kari-kirane razdraženosti sangvinika i indigniranosti magnata dodajmo: i jako slabe maske, bio bi najbolja kreacija ove izvedbe. Vlastimir Ristić, kao tragičar Gromilova, bučno gorapadan, i samo to, Višeg gubernijskog činovnika Bakina Ante Balin dao je više kao vikača, nego kao podmuklog u upornog kompetenta. Da u raspoloženju ne stoji da je Vasja zanimanjem trgovac, ne bi to u igri Branka Matića mogli ni osjetiti — toliko je bio kavalir kao svaki drugi, »sin bolje kuce« i slično tome. A ipak: Ostrovski je onih pet ili šest obožavaoca izradio kao izrazito samosvoje likove. Borislav Pavlić, kao vlastelin iz provincije Velikatov, ispaš je pristodrušan, skoro bi rekli: lično nezadovoljen, i ničim nije otkrivao da rafiniran učestvuje u tri za lijepom glumicom.

Vikica Ivezić kreirala je ulogu mlade Saše Njegine njoj svojstvenom laždorom, ali i posebnim shvaćanjem. Njegina Saša je sentimentalka; ona Mire Stupica skoro heroj. Dobro. Na našoj sceni nekoliko prizora više plaća. Ali toga je bilo previše (II. posjećena).

Scena Nikole Lovrića-Caparina — vrlo dobra (u I. činu odlična). Predstava je bila vrlo slabu posjećena.

Gostovanje Zagrebačkog dramskog kazališta

6. o. m. gostovalo je na našoj sceni Zagrebačko dramsko kazalište. Pred raspodanom kućom umjetnički kolektiv ovog najmladeg našeg kazališta izveo je dva puta (poslije podne i navečer) Molierove »Scapinove spletke« u modernom rahu.

Ako je ovaj Molierov tekst, prenesen u naše doba, dan u svremenom dekoru i kostimu, po-brano toliko uspjeha u Zagrebu i izvođačima privrjedio priznanje najboljeg »pučkog teatra«, ovde kod nas na moru, sa »liderom« koja se oko luke mota, zviždi i

voli »ono lako«, morao je izazvati pravi entuzijazam. I izazvao ga je. Studiozno dana, u odličnoj izvedbi, ova Molierova komedija »orobila« je publiku, približila je teatru.

Savršenom igrom, neodljivom autentičnošću iberekinceta, Pero Kvrgić dao je Scapina kakvog se kod nas još nije vidjelo. Vrlo su dobri bili i Mladen Serment (Argante) i Ivo Fici (Geronte).

Publika je goste nagradila dugim i srdačnim pljeskom, a kolektiv našeg kazališta obdario cvijećem.

D.

OBNOVLJENI SHAWOV „PYGMALION“

I u obnovljenom Shawovom »Pygmalionu« (7. o. m.) redatelj i scenograf Janko Marinčović nije iznevjerio sebe. Uspjeh koji je režijom ovog komada postigao krajem prošle sezone, obnovom njegovom sada je utvrđen. Scena prvih dvaju činova, boljim rasporedom i osvjetljenjem postala je punija i plastičnija (sukob žena s ulicu sada se i vidi, a ne samo čuje). Diskretno, ali i potrebno, društveni je lik dvaju glavnih ženskih aktera snažnije naglašen.

Eliza Doolittle Vere Ignjatović je vrlo dobra, u IV. i V. činu bolja od Korkutove, emotivnija, s akcentima tuge i sjete, a ne rađaženog očaja.

Neva Belamarić, kao gospoda Higgins, dala je autentičan lik dame i majke, ali Engleskinje, savjesno i odlično.

Freddy Hill Zvonka Lepetić nije napisao zadovoljio. Onaj Seada Hodžića bio je najbolje odigrana uloga; Lepetić — medu zadnjima, Sjetimo se samo one Hodžićeve prigušivane navale smijeha u III. činu, autentičnog prekršja engleskog bon-tona, i sravнимo je sa neautentičnim grohotom Lepetića. S druge strane, prigodom predstavljanja, ne-elegantna i gruba ukočenost, mjesto engleskog šlifa.

Cetvrti »novi« epizodist Josip Oštrić (I. prolaznik) dobro je odigrao svoju malu ulogu.

D.

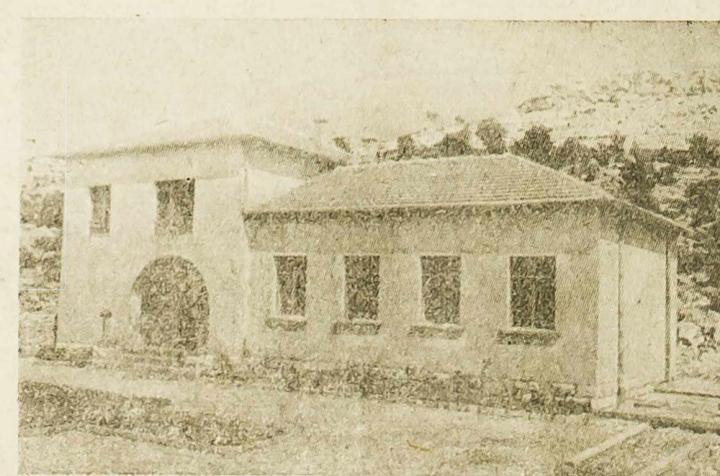
Dobi rezultati na polju narodnog prosvjećivanja

U subotu je u Kistanjama održana godišnja skupština Udruženja učitelja, nastavnika i profesora s područja te općine. Podnijet je izvještaj u kojem su navedeni uspjesi i nedostaci udruženja u proteklom vremenskom razdoblju. Naročito je podvukao uspjeh u radu na narodnom prosvjećivanju. Pored toga, članovi udruženja su postigli dobre rezultate prigodom organiziranja kulturno-umjetničkih priredaba učilišta i državnih praznika. Takoder je istaknuto da je udruženje posvetilo posebnu brigu stručnom uzdizanju svog članstva, premda je u tom pogledu trebalo još i više učiniti. Analiziran je između ostalog i rad školskih odbora, te je ustavljeno da je njihovo djelovanje, izuzev onog u Kistanjama, bilo slabo. Skolski odbor u Kistanjama pokazao je dobru aktivnost. Težište rada tog odbora usmjeren je na odgojno-obrazovno područje, a vodila se i brig-a o socijalnom zbrinjavanju učenika, kao i o materijalnim pitanjima škole.

Osim toga je konstatirano da članovi udruženja nisu u dovoljnoj mjeri pružili pomoći društvenim organizacijama, a osobito Socijalističkom savezu. Bilo je govora i o čitaonicama i knjižnicama na području općine, pa je konstatirano da je njihov rad slab, gotovo nikakav. Jedina aktivnija čitaonica je ona u Đeđevu

skama. Takoder je istaknuto da čitaonica i knjižnica u Kistanjama ne pokazuje nikakvu aktivnost, iako u mjestu postoje svu uvjeti za dobar rad.

Na skupštini je donijet plan rada udruženja u kojem je, pored ostalog, predviđeno otklanjanje onih slabosti i propusta koji su se pojavljivali u dosadašnjem radu udruženja. Na kraju je izabran upravni i nadzorni odbor udruženja. Predsjednik je Marko Skorić, tajnik Jakša Cošić, a blagajnik Radojka Mandić. P. B.

Škola u Dragi (B. Primošten)

Marc-Gilbert Sauvajon:

„EDUARDHOVA DJECA“

pred drugu ovogodišnju premijeru u Narodnom kazalištu

Marc-Gilbert Sauvajon prvi se put pojavio na jugoslavenskim pozornicama s komedijom »Eduardova djeca«, s praizvedbom 6. studenoga 1953. u Zagrebačkoj komediji, s Verom Misitom u ulozi Denise (proslava 25. godišnjice umjetničkog rada umjetnici). Nakon toga izvedena je ova komedija u narodnim kazalištima Splita, Sarajeva, Bjelovara i drugdje. Slovenska su pak kazališta izvodila prošle sezone dugu Sauvajonovu komediju »Trinac«.

Sauvajon spada u mlađu generaciju svremenih francuskih pisaca, u generaciju Anouilha,

koju je po godinama najbliži, zatim Roussina, Acharda, Vitracu, Bernard-Luca i drugih pisaca, koji danas dominiraju ne samo pariskim već i mnogim drugim scenama. Kad bismo ga htjeli uporediti s kojim drugim poznatim svremenim francuskim dramatičarom, najbolje bismo to mogli s Jacquesom Devalom, autorom »Tovariša«, »Gospodice« i mnogih drugih poznatih komedija.

Kao i Deval, tako ne pripada ni Sauvajon nijednom smjeru svremene književnosti, ne teži za tu. Živio je u New Yorku, u Londonu se tri sezone izvodila u Cliftovu »New Theater« s Yvonom Arnaud u glavnoj ulozi, u Rimu je Denis igrala slavna Anna Padovano, dok je u New Yorku ovo djelo predstavljalo triumfalni povratak kazalištu za čuvenu američku filmsku glumicu Tallulah Bankhead.

Sauvajon je u međuvremenu nastavio nizati djela, namijenjena kazalištu. Nakon komedije »Georges i Marguerite« nastala je 1951. već spomenuta »Noćna buka«, koja u svom prvom činu

mnogo podsjeća na Salacrouovo »Otoče Lenoir«, da se poslije pretvori u zabavnu komediju s likom ministrisim kriminalnog romana. 1952. izvedena je u Theatre de Paris muzička komedija »Pisano je u svijezdama« za koju je glazbu komponirao Johnny Hess, a iza toga izvrgava Sauvajon ruglu praznovanje u svojoj komediji »Trinac«.

Izvedbu Sauvajonove komedije »Eduardova djeca« postavljala na Šibensku scenu Rudolf Opolsky, u vlastitoj inscenaciji. U predstavi nastupaju Irena Astrova, Ana Regio, Ivana Kuthy, Vera Ignjatović i Ljubica Burić, te Borivoj Glazer, Josip Vikario, Ilija Ivezić, Ante Balin, Zvonko Lepetić, Albert Drutter i Branko Matić. Premijera će se održati u četvrtak 11. o. m. u 20 sati.

Nedostatak finansijskih sredstava - slab kulturno-prosvjetni rad

Na skupštini Udruženja prosvjetnih radnika općine Drniš istaknuto je da od ubrane članarine ostaje veoma mali iznos, oviom društvu kojim nije u stanju da ono ostvaruje svoje zadatke.

O radu grupa konstatirano je, da je takav oblik rada veoma prikladan za razvijanje djelatnosti Udruženja, te su uz seminare najprikladnija forma za stručno osposobljavanje učitelja. Među radnim grupama naročito treba istaći onu u Otvacicama, koja je našla svoj sadržaj rada.

Raspisivalo se i o materijalnim teškoćama pojedinih škola kao i o izboru školskih odbora kojima će se ubuduće pristupiti ozbiljnijim pripremama.

Nadalje je istaknuto da nije bilo dovoljno suradnje između Savjeta za škole i Udruženja.

Veoma slabti rezultati zabilježeni su na kulturno-prosvjetnom polju. Uzrok tome leži u nedostatu finansijskih sredstava. Ove godine, međutim, Savjet za prosvjetu i kulturu osigurao je potrebne finansijske sredstva. Zabilježeno je da se idući festivali održavaju u Siverici.

Nakon diskusije izabran je upravni odbor od 11 članova. Za predsjednika je ponovno izabran Mirko Vukelić, učitelj. (m)

Izložba slike i grafike japanske djece otvorena do 14. ov. mjeseca

U prostorijama DIT otvorena je 8. o. m. izložba slike i grafike japanske djece, koju je organizirao Centar za dječji crtež u Zagrebu i Savjet za prosvjetu i kulturu NO-a općine Šibenik.

U prisustvu predstavnika vlasti, političkih i društvenih organizacija, javnih i kulturnih radnika, gradana i omladinice, izložbu je otvorio prof. Slavomir Fulgos, predsjednik savjeta za prosvjetu i kulturu NO-a općine Šibenik.

Prisutni su potom razgledali izložene dječje radove, koji doista impresioniraju.

Nakon otvorenja izložbe akademski slikar Josip Roca održao je predavanje »O likovnom odgoju djece i omladine«, koje je pobudilo velik interes brojnih posjetilaca, a osobito omladinu.

J. Bolanča

gradska kronika

Problemi školstva

NEDOVOLJNO PROSTORA

U novoj školskoj godini upisano je u svim školama na području Šibenika preko 500 učenika, tako da sva ukupan broj daka, koji pohadaju osnovne, osmogodišnje i srednje škole, iznosi preko 4000, što dosad takav broj još nije zabilježen. I ove ikao i ranijih godina ponovo je iskrenuo stari problem: nedostatak školskog prostora. Veći dio školskih zgrada ne odgovara principima suvremene nastave, a niti higijenskim uslovima. U mnogim školama, uslijed pomanjkanja prostorija, nastava se obavlja u dvije smjene, a u zgradama gimnazije, na pr., ona traje neprekidno od jutra do kasno navečer. Nai-mje, u toj zgradi, porez gimnazije, nalazi se jedna osmogodišnja škola, zatim radnička gimnazija, učiteljska škola, a u istoj djeluju i više raznih tečajeva. Od osnovnih škola u gradu u tom pogledu najlošije stoji ona na Gorici, dok je gotovo u istom položaju i škola učenika u privredi i učiteljska škola, dok sve ostale ne posjeduju ni minimalnu sredstva. U svemu tome osnovno je pitanje prostora i kad bi se ono povoljno riješilo, sigurno je da bi veći broj škola nabavio i potrebna učila bez kojih se i ne može zamisliti današnja nastava.

PREMALEN BROJ PREDŠKOLSKIH USTANOV

Na području grada djeluju današnja dva vrtića i jedno obdaništvo za predškolsku djecu. Taj broj svakako je premalen, kad se uzme u obzir činjenica da u gradu živi nekoliko hiljada djece. I ovde glavnu teškoću predstavlja pomanjkanje prostora i nedostatak potrebnog stručnog kadra. Kraj takve situacije velik broj djece prepušten je ulici. Za postojanje takvih ustanova postoji velik interes, a posebno kod onih porodica, kojih su majke zapo-slene u proizvodnji i ne imaju dovoljno vremena da posvete potrebnu pažnju svojoj djeci. One bi, dok se nalaze u proizvodnji, rado prepustile djecu na brigu odgojiteljicu. Kad bi se u gradskom predjelu Baldekin otvorilo jedno obdaništvo ili vrtić za predškolsku djecu, situacija bi se na tom sektoru, donekle, poboljšala. (J.)

UČILA SU DOTRALALA

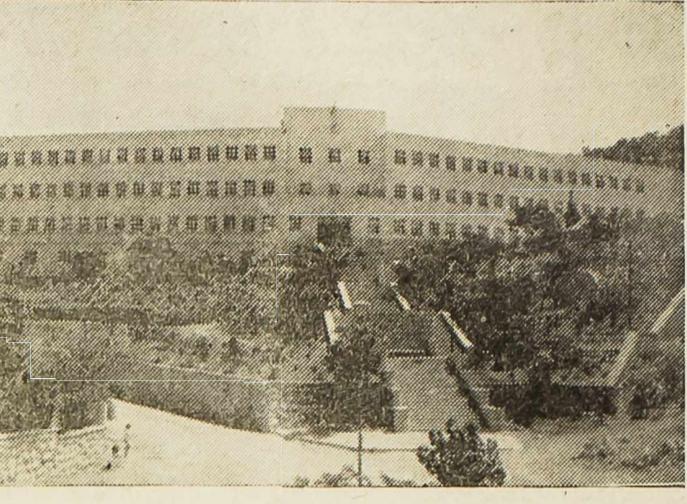
Ni s učilima naše škole ne stope baš najbolje. Najveći dio ih je dotrajan i ne odgovara novom tipu škola. Vjerojatno da bi se u tom pravcu dosad bilo nesto produzelio, da je dovoljno prostora za njihov smještaj. Međutim, sam raspored prostorija i nedostatak prostora onemogućili su posjedovanje modernih učila, kabinet, radionica i tome slično. Izuzetak čini škola za učenike u privredi i učiteljska škola, dok sve ostale ne posjeduju ni minimalnu sredstva. U svemu tome osnovno je pitanje prostora i kad bi se ono povoljno riješilo, sigurno je da bi veći broj škola nabavio i potrebna učila bez kojih se i ne može zamisliti današnja nastava.

NAGLO ZAHLAĐENJE

Nad našim područjem već nekoliko dana traje hladnoća neobičajena za ovo godišnje doba. Minimalne temperature su 28 u vijek dosta niske, a osobito u ranim jutarnjim satima. Tako se prema podacima Hidrometeorološke stanice Šibenik minimalne temperature kreću od plus 7 do 10 stepeni. Najniža temperatura zabilježena u subotu 6. o. m. je iznosila plus 6,80 C. Prekjučer je ona iznosila plus 8,40 C, a jučer ujutro plus 7,70 C. U noći od pondjeljka na utorak zapuhala je jaku buru, tako da je vjetar jučer ujutro dosegao jačinu od 55 km na sat.

VEĆA AKTIVNOST
»MATE BUJAS«

Na nedavnom sastanku članova OKUD »Mate Bujas« na Učiteljskoj školi zaključeno je, da se u ovoj školskoj ozbiljnije pristupi radu. Predviđeno je da se uvežba nekoliko igrokaza i narodnih kola, a uz to će se pripremiti novi predavanja. S takvim programom društvo će obilaziti okolica jedna podiće u Žablaču.

Razgovor sa drom Josipom Pasinijem

U borbu protiv
ehinokokoze

Prošlog mjeseca je u Ateni održan kongres Internacionalnog društva za chinokokozu, na kojem je bilo zastupljeno 25 nacija iz svih krajeva svijeta. Našu zemlju zastupali su na tom kongresu dr. M. Suić, dr. G. Andelinović i dr. Tomaseo, svi iz Splita, zatim prof. Boko iz Sarajeva, te prof. Papo i dr. Nevenić, obojica iz Beograda i dr. Josip Pasinić iz Šibenika. Na tom kongresu je upravni odbor Internacionalnog društva i menovao prof. Boterija, stručnjaka i borača u chinokokologiji, počasnim članom, dr. M. Suića, šefu centra za chinokokozu pri Higijenskom zavodu u Splitu, za potpredsjednika, a prof. vet. Boka i dr. Pasinić za članove upravnog odbora. Nadalje je dr. J. Pasinić aktivno dugogodišnji rad na polju hidatidologije primio diplomu titularnog člana. U vezi s radom tog kongresa posjetili smo dr. J. Pasinić, koji je odgovorio na nekoliko pitanja našeg suradnika u vezi sa značenjem i mjerama koje se imaju poduzeti u borbi protiv chinokokozu.

Kongres Internacionalnog društva za chinokokozu bio je na velikoj visini, a operativni zahvatni na plućima i jetri prikazani su u color-filmu, što je zadivo sive prisutne. Od naših delegata održali su referate Suić, Papo, Boko i dr. Moram posebno naglasiti da smo kao Jugoslaveni bili veoma zapaženi. Tom prilikom posvećena nam je osobita pažnja. Po zaključku kongresa odlučeno je da se izradi projekt za suzbijanje chinokokozu, kako bi se na taj način zajedničkim mjerama povećala borba protiv bolesti, koja je, nažalost, najraširena kod nas u Dalmaciji. U vezi s održavanjem kongresa moram istaći izvanrednu organizaciju grčkih liječnika na čelu s vrlo uvaženim kirurzima svjetskog glasa prof. Makrason i Kouriasom, koji su ne samo pokazali visoku stručnost, nego i potrudili se da nam boravak bude što interesantniji u gradu stare grčke kulture.

U svibnju ove godine održan je u Zadru sastanak kirurško-ortopedске sekcije Zbora liječnika Hrvatske i Slovenskoga zdravniškog društva, koji je razmotrio problem chinokokozu, a potom donio zaključak, koji su bili izneseni na kongresu u Ateni. Na tom sastanku u Zadru je ustanovljeno da je bolest zadnjih godina u porastu i da je u našim krajevima dostigla takve razmere, kakvih nema u drugim oblastima svijeta. Da je bolest po svojoj prirodi teška (izlječiva je gotovo isključivo samo operativnim putem), napada u prvom redu seosko stanovništvo u kulturno i ekonomski zaostalim krajevima. Ona predstavlja u nekim krajevima socijalno-zdravstveni problem prvoga reda, dovodi do pauperizacije obitelji koje pogoda. Zbog potrebe duge hospitalizacije i visokih bolničkih troškova opaža se u zadnje vrijeme, da sejaci odbijaju bolničko liječenje i čime izlazu sebe životnoj opasnosti.

3. Nadalje da se formira jedna komisija sastavljena od liječnika, veterinaru, predstavnika upravnih vlasti, prosvjetne, Armije i masovnih organizacija, koja će nakon što prouči prijedloge centra za chinokokozu (Hig. zavod - Split), donijeti meritorne zaključke za suzbijanje chinokokozu i uzaeti se da se ti zaključci hitno provedu u djelu.

Po mom mišljenju Šibenski kotor je po broju stanovnika i po svojoj površini - najvećma zaraženi kraj u svijetu u pogledu ljudske i animalne chinokokozu. Kao najbolji primjer može poslužiti činjenica da je stoka zakašana u klaonici ili po selima zaražena chinokokovim mjeherima. Parasitarni indeks, t. j. dokazivanje oboljenja na ljudima pomoću antigena po raznim selima pokazuje veliki morbiditet kod ljudi u našim zabačenim selima. Tako na pr. u Jadrtovcu ima 12% oboljelih, u Orljacima 6%.

Za suzbijanje ove bolesti kod ljudi i životinja potrebno je zdravstveno prosvjećivanje, ali ne po gradovima nego po najzabitnijim selima i to putem žive riječi, primjera, gramofonske ploče i filma. Kad bi se provela zavojana propaganda u pravom smislu riječi i osigurala prijevozna sredstva, bilo bi sigurno uspjeha.

Šibenik kroz tjedan

NARODNO SVEUČILŠTE

U prostorijama DIT-a (bivša Bovanova škola) u nedjelju 14. o. m. održat će prof. Zdravko Grozdančić predavanje pod naslovom: Utisci s puta po Engleskoj (sa projekcijama). Početak u 11 sati.

NARODNO KAZALIŠTE

Cetvrtak, 11. X. - EDUARDHOVA DJECA — premjera komedije od M. G. Savajonija.

Subota, 13. X. - EDUARDHOVA DJECA — repriza.

Nedjelja, 14. X. - TALENTI I OBOŽAVAOCI — drama od Ostromorskog — repriza.

Početak predstava u 20 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Na repertoaru kazališta je premjera Grimmova ljetnik »Snje-guljica«.

Subota, 13. X. — premjera za građanstvo. Početak u 18 sati.

Nedjelja, 14. X. — predstava za djecu. Početak u 10 sati.

Srijeda, 17. X. — predstava za djecu. Početak u 18 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premjera američkog filma — DAMA S KAMELIJAMA — Dodatak: Filmske novosti br. 38. (do 14. X.)

Premjera domaćeg filma — VELIKI I MALI — Dodatak: Filmske novosti br. 39. — (do 18. X.)

SLOBODA: premjera francuskog filma u bojama — OPSESIJA — (do 14. X.)

Premjera engleskog filma — MALI BJEZUNAC — (15. do 17. X.) Početak predstava u 18 i 20 sati.

DEŽURNE LJEKARNE

Do 13. X. — I. narodna ljekarina — Ulica Božidarja Petranovića. Od 13.—17. X. — II. narodna lje-karina — Ulica Bratstva i jedinstva.

IZ MATIČNIH UREDA

Šibenik

RODENI

Damir, sin Boška i Nede Barbača; Mirjana, kći Milosava i Srđanjanke Mladenović; Ena, kći Kursar Ante i Grbelja Tješimire; Nada, kći Jere i Milke Magazin; Radojka, kći Ante i Ante Butko; Ojdana, kći Paške i Matije Učka; Željko, sin Dušana i Marije Knežević; Silvana, kći Ivana i Rajne Glinšek; Boris, sin Ivanika i Marije Caće; Željka, kći Milana i Anke Antić; Boris, sin Ante i Mare Lucić; Željko, sin Jere i Luce Krnić; Lenka, kći Luke i Milice Buškarica; Tonko, sin Vojes i Ružarije Juričić; Danica, kći Ante i Frane Ljubić; Dario, sin Ante i Zdenka Čoga i Hana, kći Korjenić Rasima i Pender Anke.

VJENČANI

Kukolj Branko, trg. poslovoda — Juraj Zdenka, domaćica; Ma-lešević Čedo, advokat — Vigna Franka rod. Franković, službenik; Đelalija Josip, stolar — Sa-rić Vesna, tekstilna radnica; Za-netić Antun, stud. pharm. — Ba-ranović Anka, službenik i Rendić Ivan, grad. teh. — Karadole Van da, službenik.

UMRLI

Pauk Božo pok. Marka, star 42 god.; Friganović Rosa pok. Bela-marić, stara 72 god. i Gojanov č. Jere pok. Ive, star 82 god.

TESLA: premjera američkog fil-

Knin

RODENI

Branko, sin Petra i Jeke Savić; Gordana, kći Andrije i Darinka Pokrajac; Dragana, sin Đure i Mi-lojke Kotaraš; Božo, sin Ante i Ane Duvinjak; Vesna, kći Ante i Dragice Klarić; Radojka, kći Pa-vila i Smilje Petković; Srećko, sin Petra i Marije Popović; Senka, kći Mirkica i Milice Vučkadić i Slavka, kći Ilijice i Marije Lukica.

VJENČANI

Zelenbabu Dušan, zidar — Tor-lak Milica, domaćica.

Oglašujte u Šibenskom listu

Za stambenu izgradnju
dosad utrošeno 26 milijuna

Vola za gradnju novih kuća, kao i za proširenje i popravak postojećeg stambenog prostora. Tako je u tom razdoblju izdano 36 dozvola za gradnju novih kuća. Od tog broja 21 se odnosi na jednokatnice, 14 na prizemnike, a jedna dozvola za gradnju trokatne zgrade. Deset dozvola izdano je za proširenje a 8 za popravak postojećeg stambenog prostora. Od spomenutih prizemnica tri se grade izvan Šibenika, i to po jedna u Zatonu, Konjevratima i Krapnju, dok će se od jednokatnica jedna podići u Žablaču.

Znatna sredstva za
stipendiranje djece

Prema podacima, koje smo dobili u Odjelu za socijalnu zaštitu NO-a općine, u socijalnim ustanovama smješteno je 148 djece paljih boraca i žrtava fašističkog terora, kao i one djece koja se nalaze pod starateljstvom. Samo u ovoj godini za njihovo izdržavanje osiguran je u budžetu iznos od 12 milijuna dinara. Nada-

je će se u 1956. godini utrošiti za stipendiranje takve djece svoda od oko 5 milijuna dinara. Dosad je odobreno 200 stipendija, dok su daljnja rješenja za dodjelu stipendija još u toku. Te stipendije koje se kreću od 1 do 4000 dinara, dodijeljene su djeци koja se nalaze na školovanju u osnovnim, osmogodišnjim i srednjim školama, te na fakultetima. Na teritoriju Šibenske općine 234 nezbrinuta lica dobivaju stalnu mjesecnu pomoć. Tako je u lipnju ove godine podijeljeno blizu 450.000 dinara. Za takova lica godišnje se prosječno izdaje oko 5.400.000 dinara.

Uhvaćeni kradljivci željeznih
rešetaka s kanalskih otvora

a Ljubici Lokas 20.000 dinara. Daljnja istraga je u toku.

NARODNI ODBOR OPĆINE ŠIBENIK

Komisija za izbore i imenovanja

raspisuje

NATJEČAJ

za 1 radno mjesto načelnika Sekretarijata za narodno zdravstvo i socijalno staranje.

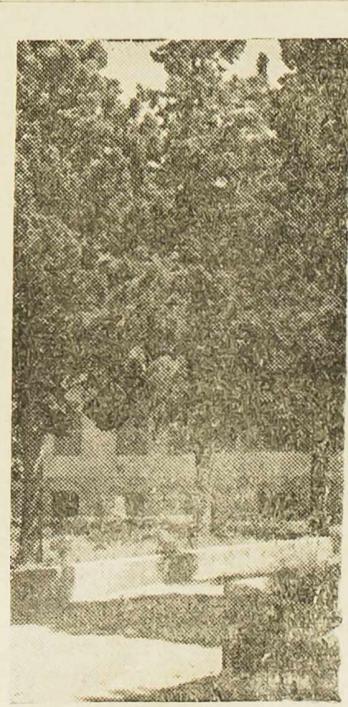
za 1 radno mjesto referenta za Sekretarijat za privredu.

Uvjeti: viša stručna spremna stručni ispit i 3 g. prakse ili srednja stručna spremna stručni ispit i 5 g. prakse.

za 1 radno mjesto likvidatora — režisera.

Uvjeti: niža stručna spremna stručni ispit i 3 g. prakse.

Plaća po Uredbi, a dopunska plaća prema Odluci NO-a.

Detalj iz bolnice

Sportski život

I. nogometna zona

„ŠIBENIK“ - „RIJEKA“ 1:2 (0:0)

LOŠA TAKTIKA - IZGUBLJENI BODOVI

U zadnjim minutama odlučena utakmica - Tim može biti bolje sastavljen

Igralište «Rade Končar». Vrijeme i teren pogodni za igru. Prvenstvena utakmica I. zone. Strijelci: Škugor u 77. minuti za »Šibenik«, a Naumović u 87. i Dacić u 89. minuti za »Rijeku«. Gledalaca oko 1000. Sudac Vunarić iz Zagreba dobar.

»Šibenik«: Bašić, Supe, Erak, Bego, Živković, Tambača, Zorić, Đurić, Škugor, Tedling, Stošić.

»Rijeka«: Ravnik, Đorić, Brusić, Denić, Pavković, Vranković, Osojnik, Relić, Veselica, Naumović, Dacić.

Među sportašima Šibenika vlastala je neizvjesnost o konačnom ishodu nedjeljnog susreta odigranom između »Šibenika« i »Rijeka«, koji su nakon IV. kola dali naslutiti da će, pored »Splita«, voditi glavnu riječ u borbi za prvo mjesto. Ta neizvjesnost i pored zgoditka koji je momčad »Šibenika« postigla u 77. minuti nije napuštala ni igrače, a niti gledaoce sve do posljednjeg sučevog zvižduka. Koji su razlozili da u takvom »štimingu« dočekamo početak i na kraju otprije igrace do svlačionice? U prvom redu »zec u grmu« leži u sastavu ekipi »Šibenika«. Nije li riskantno bilo postaviti Živkovića na jedno od najdovoznijih mješta, igrača koji je dosad stalno igrao pomagača. Dalje. Postavljanje Đurića u prednjoj liniji, koja zahtijeva pokretljivost i izdržljivost — osobine koje taj igrač već odavno ne posjeduje — pojačala je tu neizvjesnost. Forniranje nekih igrača u I. ekipu, onih koji su na posljednjim utakmicama pokazali da se nalaze izvan forme, nesumnjivo je bilo da su naša strahovanja bila sašvem opravdana. Ako se unaprijed znalo da će »Rijeka« u idućim kolima predstavljati tvrd orah svakoj ekipi, a osobito ovako sastavljenoj jedanaestorici »Šibenika«, onda je trebalo izaći na teren sa mladim snagama, koji bi jače »zagrizli« i zdušnije se borili za svaku loptu. Uostalom, to nam najbolje za primjer može poslužiti prošla sezona i sada vrlo dobit Šupe i Škugor, koji su se i na nedjeljnoj utakmici najviše trudili, pa prema tome i zaslužili najbolju ocjenu. Jer, od nedjeljnog sastava nismo mogli ni očekivati bolje.

Utakmica je započela u borbenom i oštem tempu, koji nije popuštao do kraja. Riječani su te-

žile svojih snaga usmjerili na obranu, pa je već od 2. minute Osojnik igrao povučeno krilo. On je svoj zadatak obavio bez grijeske. Oduzimao je i precizno djelelo lopte svojim suigračima, a kad je bilo potrebno znao je uposliti i Bašića. Po konceptiji igre koju su zamislili gosti, izgledalo je da bi i s neriješenim rezultatom bili zadovoljni. S druge strane »Šibenik« je igrao bez nekog odredenog sistema, lopta se razumijevački domaće u kaznenom prostoru, te su u razdoblju od pet minuta iznudili četiri udarca s ugla. Poslije trećeg izvedenog kornera stvorila se gužva i nesmotrenost Bašića učinila je da su gosti našli put do mreže — 1:1.

Nije prošle niti dvije minute i lopta se po drugi put našla iza Bašićevih ledova. Sudbina »Šibenika« bila je zapečaćena. Sigurna pobjeda pretvorena je u poraz, koji je uslijedio poslije niza školskih grijesaka, koji je učinila obrana potpognuta nekim igračima iz navalnog reda. Takvom obratu u rezultatu najmanje su se nadali gosti, koji su nakon utakmice zagljeni pošli do svlačionice.

Kod Riječana gotovo svu su zaslužni za pobjedu. No ipak posebno je zaslužuju Osojnik, Veselica, Ravnik, Đorić, Relić i Denić. U redovima domaćih istaknuli su se Supe, Erak, Tambača i Škugor. Sudac Vunarić potpomognut među njima suncima dobro je obavio svoj posao. (JJ)

REZULTATI V. KOLA

Grafičar — Trešnjevka 1:2, Split — Odred 2:0, Šibenik — Rijeka 1:2, Metalac — Turbina 2:2, Uljanik — Ljubljana 5:1, Jadran — Tekstilac 4:2 (odigrana ranije).

Tablica

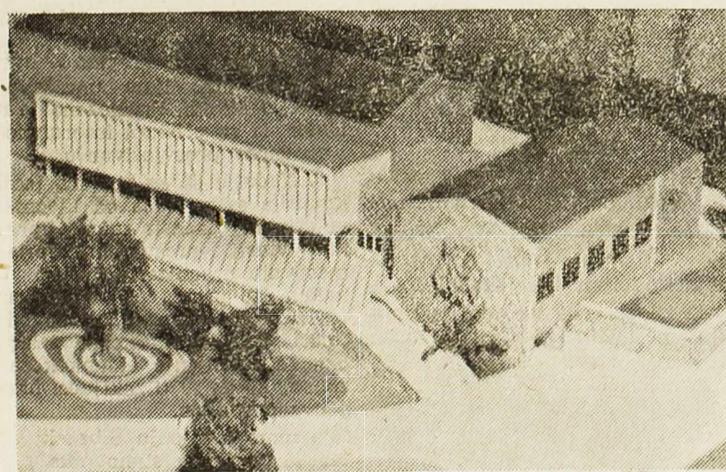
SPLIT	5	0	0	21:6	10
RIJEKA	5	4	0	1	14:5
METALAC	5	3	1	14:7	7
ŠIBENIK	5	3	1	1	12:7
TREŠNJEVKA	5	3	1	1	11:7
ULJANIK	5	3	0	2	15:10
TURBINA	5	2	2	1	6:10
JADRAN	5	2	0	3	10:15
GRAFIČAR	5	1	1	3	7:13
ODRED	5	0	2	3	4:8
TEKSTILAC	5	0	0	5	7:20
LJUBLJANA	5	0	0	5	5:18

RASPORED VI. KOLA

Trešnjevka — Tekstilac, Ljubljana — Jadran, Odred — Šibenik, Turbina — Uljanik, Rijeka — Metalac, Grafičar — Split

U PRIMOŠTENU OSNOVAN DTO »PARTIZAN«

Nedavno je u Primoštenu održana osnivačka skupština »Partizana«. Prisutnima je pročitan statut društva, a nakon diskusije o statutu prišlo se biranju upravnog odbora u koji su ušli Krešimir Nikolic, Ante Nižić, Pero i Joso Bolanča i Jere Skorić. Također je izabran nadzorni i disciplinski odbor. Osnivačkoj skupštini prisustvovali su i predstavnici Kotarskog saveza DTO »Partizan« Danijel Belamaric i Ante Bučić, koji su govorili o važnosti zadacima društva. J. B.

Maketa doma DTO »Partizan« u Drnišu

• SIBENSKI LIST •

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij Glavni i odgovorni urednik

Nikola Begić

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju

Potpisata za tri mjeseca 120, za pola godine 240, a jednu godinu 480 dinara

Tisk: »Stampa« Šibenik

P A Ž N J A

Radi odlaska u inozemstvo zatvaram moju urarsku radnju 15. X. ove godine. Stoga molim cijenjene mušterije da predignu satove koji su dati na popravak do gore označenog datuma. Po isteku roka molim cijenjene mušterije da se obrate urarskoj radnji, Josip Radl u ulici 12. kolovoza 1941. g. (kod »Putnika«)

Ujedno dajem u prodaju razne kućne potrepštine kao i motorni čamac (jedrilica). Interesenti mogu dobiti informacije u mojoj radnji.

Opća bolnica u Šibeniku obaviješta da bolesnike prima u

bolnicu — izuzev hitnih slučaja — samo na temelju uputnica za bolničko liječenje, koju izdaje teritorijalno nadležni službeni liječnik (ambulante Do ma narodnog zdravlja, dispanzeri, zdravstvene stanice).

Samo u hitnim slučajevima bolesnici će biti primljeni u bolnicu i bez uputnice.

Božo Radl, urar, Šibenik

Kistanje su ljeti puno mlađeži željne raznobe i odmora. Ali tu željnu razonodu i odmor teško je ovog puta bilo pronaći. Evo zbog čega. U Kistanjama postoji kino i radi dva puta sedmice, što je i dovoljno. Međutim, čitav osmi mjesec kino je zatvoreno, mlađe je prepustena dosadi, a u dosadi se radaju mnogo i nezukusne nepodpšbine. Razlog zatvaranja kina bio je u tome što filmovi nisu bili blagovremeno naručeni. Zaista opravданa isprava!

Nije mi to bio jedini propust. U domu kulture se nalazila čitaonica sa knjižicom. Tu se sastajala omladina, zabavljala se, čitala i diskutirala. Ali čitaonica se ukida, a u iste prostorije se smješta dječje obdanište. Imala li to smisla? Ovim ne mislim negirati potrebu dječjeg obdaništa, ali i čitaonica je nužno potrebna. Dok se ormari pun knjiga pada prasina, dotele se omladina potuca po žarkom podnevnju. Sad više ne vrijedi žaliti, ijetlo nam između i jedno nam preostaje da se dogodine nadamo boljem. Možda će nekome pasti na pamet da se u nekoj prostoriji nade mesta i za čitaonicu.

Medutim, sad nam se nameće stvar čisto ekonomskog karaktera. Rijač je o opskrbljivanju mještana voćem i povrćem. Treba napomenuti da u Kistanjama postoji jedna privatna prodača voća i povrća, ali ona slabu posluje. To je i razumljivo, jer privatnik će naručivati onu robu koja ima bolju produku i na kojoj se može više zaraditi. Naime, po srijedi su lici interesi, a ne interes kupca. Ni na novoizgrađenoj tržnici se ne može ništa naći, jer Kistanje imaju siromašno zalede.

Ovom prilikom nešto bih predložio. Zašto poljoprivredna zadružna ne bi mogla otvoriti jednu prodaču voćem i povrćem? Jedna takva prodača voća i povrća biće opskrbljena robom, u Kistanjama bi dobro poslovala. Ili pak, ako se ne može ni tako, zar poduzeće »Voće« iz Šibenika ne bi moglo ovdje i zbog svojih vlastitih interesa smjestiti jednu prodaču voća?

gubitku, a smještani bi bili tokom čitave godine opskrbljani voćem i povrćem.

Ove probleme bi trebalo u najskorije vrijeme ukloniti, a što nije ništa grandiozno. Njihovo odstranjivanje bi značilo znatno olakšanje za mještane, a i dobar prilog za razvijati samog mještana.

Dakle s mnogo optimizma očekujemo iduće ljetu.

M. Urošević

OBAVIJEŠT

Pri Ženskoj stručnoj školi u Šibeniku otvara se poslijepodnevni tečaj krojenja i šivanja. Upis se vrši svakog dana. Početak rada tečaja je 15. X. t. g. Ostale informacije upitati u školi svakog dana od 10—11 sati. Uprava

zanimljivosti - pouka - zabava

STETAN UTJECAJ SUNCA NA MLIJEKO

U Alnapu u Švedskoj, gdje se nalazi velik laboratorij za kontrolu namirnica, ispitivan je utjecaj sunčevih zrakova na mlijeku. Utvrđeno je da sunčevi zraci mogu u toku od nekoliko minuta skoro potpuno da unište vitaminc C i B koji se nalaze u mlijeku.

U bezbojnim flašama, u kojima se obično čuva mlijeko, ovi vitamini mogu biti uništeni u roku od 6 do 7 sati i onda kad flaše nisu direktno izložene suncu, nego se nalaze u mlijekari, kuhinji u nekom drugom zatvorenom prostoru.

INJEKCIJE ZA BOLESNE BILJE

Do nedavno naučnici nisu mogli ispitivati mogućnost iznalaženja seruma protiv određenih raznih bolesti biljaka, jer se znalo da one nisu sposobne da same proizvode protuserum protiv takvih bolesti, kao što je to slučaj kod životinja ili čovjeka. Prošle godine, međutim, holandski stručnjaci, izvršili su interesantan eksperiment. Sok biljke, zaražene virusom, ubrizgan je kuniću koji je, na opće iznenadenje, u svojoj krvi, poslije tri nedjelje, počeo da proizvodi serum protiv tog virusa.

Na taj način dobiveni antiserum počeo je da se upotrebljava za kontrolu zdravljiva biljaka. Ako se taj antiserum izmiješa sa sokom biljke, za koju se želi utvrditi da li je zdrava ili bolesna, može se kroz mikroskop doći do rezultata. Ako je biljka zaražena virusom bolesću, kloroplasti u njenom soku već se poslije 20 minuta zgrudjavaju. Ako do takve reakcije ne dođe, onda je biljka zdrava. U toku jedne godine u Holandiji su na taj način prokontrolirali »zdravljve« oko dva milijuna odžaka (kručica) krompira.

U ovoj crkici predstavlja put ka pronađenju seruma koji bi se upotrebljavao za suzbijanje neke biljne bolesti na sličan način kao kod ljudi i životinja injekcijama.

NOVO OTKRIVENI UZROČNIK GUŠAVOSTI

Gušavost je u nekim zemljama također rasprostranjena. U Švajcarskoj, na primjer, svaki hiljaditi stanovnik mora da operira gušu. Ova bolest je naročito opasna za trudne žene, jer može da ostavi posljedice r-a djetetu.

U ovoj crkici predstavlja put ka pronađenju seruma koji bi se upotrebljavao za suzbijanje neke biljne bolesti na sličan način kao kod ljudi i životinja injekcijama.

Pismo iz Kistanja

gubitku, a smještani bi bili tokom čitave godine opskrbljani voćem i povrćem.

Ove probleme bi trebalo u najskorije vrijeme ukloniti, a što nije ništa grandiozno. Njihovo odstranjivanje bi značilo znatno olakšanje za mještane, a i dobar prilog za razvijati samog mještana.

Dakle s mnogo optimizma očekujemo iduće ljetu.

M. Urošević

OBAVIJEŠT

Pri Ženskoj stručnoj školi u Šibeniku otvara se poslijepodnevni tečaj krojenja i šivanja. Upis se vrši svakog dana. Početak rada tečaja je 15. X. t. g. Ostale informacije upitati u školi svakog dana od 10—11 sati. Uprava

BUŠENJE ZUBA BEZ BOLOVA

Japans